

Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

► **B**

NÕUKOGU DIREKTIIV,
15. juuli 1975,
jäätmete kohta
(75/442/EMÜ)
(EÜT L 194 , 25.7.1975, lk 39)

Muudetud:

	Euroopa Liidu Teataja		
	nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u> Nõukogu direktiiv, 18. märts 1991,	L 78	32	26.3.1991
► <u>M2</u> Nõukogu direktiiv, 23. detsember 1991,	L 377	48	31.12.1991
► <u>M3</u> Komisjoni otsus, 24. mai 1996,	L 135	32	6.6.1996
► <u>M4</u> Euroopa parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1882/2003, 29. september 2003,	L 284	1	31.10.2003

▼B**NÕUKOGU DIREKTIIV,****15. juuli 1975,****jäätmete kohta**

(75/442/EMÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 100 ja 235,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾

ning arvestades, et:

jäätmete kõrvaldamist käsitlevate liikmesriikides juba kehtivate või ettevalmistatavate sätete erinevus võib kaasa tuua ebavõrdsed konkurentsitingimused ning seega otseselt mõjutada ühisturu toimimist; seepärast on kõnealuses valdkonnas vaja ühtlustada õigusakte, nagu on ette nähtud asutamislepingu artikliga 100;

tundub, et õigusaktide ühtlustamisega peaksid kaasnema ühenduse meetmed, nii et üht ühenduse keskkonna kaitsmise ja elukvaliteedi parandamise eesmärkidest oleks võimalik saavutada ulatuslikuma korralduse teel; seepärast tuleks selles valdkonnas sätestada konkreetset sätteid; kuna asutamislepinguga selleks otstarbeks volitusi antud ei ole, tuleks tugineda asutamislepingu artiklile 235;

jäätmete kõrvaldamist käsitlevate sätete põhieesmärk peab olema inimeste tervise ja keskkonna kaitse jäätmete kogumise, vedamise, töötlemise, hoidmise ja ladestamisega seotud kahjulike mõjude eest;

loodusvarade kaitsmise eesmärgil tuleb edendada jäätmete taaskasutust ja taasväärtustatud materjalide kasutamist;

Euroopa ühenduste keskkonnavalas tegevusprogrammis ⁽³⁾ rõhutatakse vajadust ühenduse meetmete järele, sealhulgas õigusaktide ühtlustamine;

tõhusaid ja järjekindlaid jäätmete kõrvaldamist käsitlevaid eeskirju, mis ei takista ühendusesisest kaubandust ega mõjuta konkurentsitingimusi, tuleks kohaldada vallasasja suhtes, mille omanik kõrvaldab või on kohustatud kõrvaldama kehtivate siseriiklike sätete kohaselt, välja arvatud radioaktiivsed jäätmed, kaevandus- ja põllumajandusjäätmed, loomakorjused, reovesi, gaasilised heitmed ja jäätmed, mida reguleerivad ühenduse erieeskirjad;

keskkonnakaitse tagamise eesmärgil tuleks ette näha lubade andmise süsteem ettevõtete jaoks, kes töötlevad, hoiavad või ladestavad kolmandate isikute jäätmeid, järelevalvesüsteem ettevõtete üle, kes kõrvaldavad ise oma jäätmed, ning ettevõtete üle, kes koguvad teiste jäätmeid, ning kava, mis hõlmab olulisi tegureid, mida tuleb arvesse võtta seoses mitmesuguste jäätmekõrvaldamistoimingutega;

osa kuludest, mida jäätmete töötlemise tulud ei kata, tuleb hüvitada vastavalt "saastaja maksab" põhimõttele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

▼M1*Artikkel 1*

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *jäätmed* — I lisas loetletud kategooriatesse kuuluvad mis tahes ained või esemed, mille valdaja kasutuselt kõrvaldab, kavatseb kasutuselt kõrvaldada või on kohustatud kasutuselt kõrvaldama.

⁽¹⁾ EÜT C 32, 11.2.1975, lk 36.

⁽²⁾ EÜT C 16, 23.1.1975, lk 12.

⁽³⁾ EÜT C 112, 20.12.1973, lk 3.

▼ **M1**

Komisjon koostab artiklis 18 ette nähtud korda järgides hiljemalt 1. aprilliks 1993 nimekirja jäätmetest, mis kuuluvad I lisa loetletud kategooriatesse. Seda nimekirja vaadatakse korrapäraselt läbi ja vajadusel muudetakse sama korda järgides;

- b) *tekitaja* — igaüks, kelle tegevuse käigus tekivad jäätmed (“esmane tekitaja”), ja/või igaüks, kes teeb jäätmete eeltöötlust, segab jäätmeid või sooritab muid toiminguid, mille tulemusena jäätmete olemus või koostis muutub;
- c) *valdaja* — jäätmetekitaja või füüsiline või juriidiline isik, kelle valduses on jäätmed;
- d) *käitlus* — jäätmete kogumine, vedu, taaskasutamine ja kõrvaldamine, kaasa arvatud nende tegevuste järelevalve ning kõrvaldamiskohtade järelhooldus;
- e) *kõrvaldamine* — kõik toimingud, mis on ette nähtud direktiivi IIA lisa;
- f) *taaskasutamine* — kõik toimingud, mis on ette nähtud direktiivi IIB lisa;
- g) *kogumine* — jäätmete kokkukorjamine, sortimine ja/või segamine veo eesmärgil.

Artikkel 2

1. Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse ei kuulu:
  - a) välisõhku paisatavad gaasilised heitmed;
  - b) muude õigusaktide reguleerimisalasse kuuluvad:
    - i) radioaktiivsed jäätmed;
    - ii) maavarade uuringute, kaevandamise, töötlemise ja ladustamise tulemusena tekkinud jäätmed ning karjäärade tootmisjäägid;
    - iii) loomakorjused ja järgmised põllumajandusjäätmed: sõnnik ja muud põllumajanduses kasutatavad loodusomased ja mitteohtlikud ained;
    - iv) reovesi, välja arvatud vedelad jäätmed;
    - v) kasutusest kõrvaldatud lõhkeained.
2. Üksikdirektiivides võib ette näha erijuhtusid käsitlevaid eeskirju või täiendada käesoleva direktiivi eeskirju teatava jäätmekategooria käitlemise osas.

Artikkel 3

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et edendada:
  - a) esiteks, jäätmete tekkimise ja nende ohtlikkuse vältimist või vähendamist eelkõige järgmiste tegevuste kaudu:
    - puhtamate ja loodusvarasid säästvamalt kasutatavate tehnoloogiate arendamine,
    - selliste toodete tehniline arendamine ja turustamine, mis on kujundatud nii, et nende valmistamine, kasutamine ja lõppladustamine ei põhjusta üldse või põhjustab minimaalselt jäätmete koguste või nende kahjulikkuse suurenemist või reostusohu,
    - selliste tehnoloogiate arendamine, mille abil saab taaskasutatavates jäätmetes sisalduvad ohtlikud ained lõppladustada;
  - b) teiseks:
    - i) jäätmete taaskasutamist ringlussevõtu, korduskasutuse, taasvärtustamise või muu menetluse abil teisese toorme eraldamiseks, või
    - ii) jäätmete kasutamist energiaallikana.
2. Välja arvatud juhul, kui kohaldatakse nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord, ⁽¹⁾ teatavad liikmesriigid komisjonile

⁽¹⁾ EÜT L 109, 26.4.1983, lk 8.

▼ **M1**

kõigist meetmetest, mida nad kavatsesid võtta lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks. Komisjon teatab nendest meetmetest teistele liikmesriikidele ja artiklis 18 osutatud komiteele.

Artikkel 4

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada jäätmete taaskasutamine ja kõrvaldamine viisil, mis ei sea ohtu inimeste tervist, mille käigus ei kasutata keskkonda ohustavaid protsesse ja menetlusi ning millega eelkõige:

- ei ohustata vett, õhku, pinnast, taimi ega loomi,
- ei tekitata mürast või haisust põhjustatud häiringuid,
- ei kahjustata maapiirkondi ega erihuvi pakkuvaid kohti.

Liikmesriigid võtavad ka vajalikud meetmed, et keelata jäätmete hulgamine, kaadamine või kontrollimata kõrvaldamine.

Artikkel 5

1. Liikmesriigid võtavad asjakohased meetmed ja kui see on vajalik või soovitatav, siis koostöös teiste liikmesriikidega, et luua ühtne ja sobiv jäätmekõrvaldamisrajatiste võrgustik, võttes arvesse parimat võimalikku tehnoloogiat, mis ei põhjusta liigseid kulutusi. Selline võrgustik peab tagama ühenduse kui terviku sõltumatuse jäätmete kõrvaldamise valdkonnas ning võimaldama liikmesriikidel omaette seda eesmärki püüelda, arvestades geograafilisi tingimusi ning vajadust spetsiaalsete rajatiste järele teatud jäätmeliikidega seoses.

2. Võrgustik peab ka võimaldama jäätmete kõrvaldamist lähimas sobivas rajatises sobivaima meetodi ja tehnoloogia abil, et tagada inimeste tervise ja keskkonna kaitse kõrge tase.

Artikkel 6

Liikmesriigid asutavad või määravad pädeva asutuse või pädevad asutused, kes vastutavad käesoleva direktiivi rakendamise eest.

Artikkel 7

1. Artiklis 3, 4 ja 5 nimetatud eesmärkide saavutamiseks tuleb artiklis 6 osutatud pädeval asutusel või pädevatel asutustel võimalikult kiiresti koostada üks või mitu jäätmekava. Sellised kavad käsitlevad eelkõige:

- taaskasutatavate või kõrvaldatavate jäätmete liiki, koguseid ja päritolu,
- üldisi tehnilisi nõudeid,
- konkreetsete jäätmega seotud erimeetmeid,
- sobilikke kõrvaldamiskohti või rajatisi.

Sellised kavad võivad näiteks hõlmata:

- füüsilisi või juriidilisi isikuid, kellel on luba jäätmekäideldada,
- taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute hinnangukuludid,
- asjakohaseid meetmeid, et edendada jäätmekogumise, sortimise ja töötlemise ratsionaliseerimist.

2. Liikmesriigid teevad jäätmekavasid koostades vajaduse korral koostööd teiste liikmesriikidega ja komisjoniga. Liikmesriigid teatavad sellest komisjonile.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et vältida nende jäätmekavadele mittevastavat jäätmekogumist. Liikmesriigid teatavad mis tahes asjakohastest meetmetest teistele liikmesriikidele ja komisjonile.

Artikkel 8

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada, et iga jäätmekogumise koostaja:

- annab jäätmekogumiseks era- või avalikule jäätmekogumisettevõttele või ettevõttele, kes teeb IIA või IIB lisas nimetatud toiminguid,

▼ **M1**

- taaskasutab või kõrvaldab jäätmed ise kooskõlas käesoleva direktiivi sätetega.

Artikkel 9

1. Artiklite 4, 5 ja 7 rakendamise eesmärgil peab iga rajatis või ettevõtte, kes teeb IIA lisas nimetatud toiminguid, saama loa artiklis 6 osutatud pädevalt asutuselt.

Kõnealune luba hõlmab:

- jäätmete liiki ja koguseid,
- tehnilisi nõudeid,
- ohutusabinõusid, mis tuleb võtta,
- kõrvaldamiskohta,
- käitlusviisi.

2. Lubasid võib anda tähtajaliselt, neid võib pikendada, nendega võivad kaasneda tingimused ja kohustused ning nende andmisest võib keelduda, kui plaanitav kõrvaldamismeetod ei ole keskkonnakaitse seisukohalt vastuvõetav.

Artikkel 10

Artikli 4 rakendamise eesmärgil peab iga rajatis või ettevõtte, kes teeb IIB lisas nimetatud toiminguid, saama selleks loa.

Artikkel 11

1. Ilma et see piiraks nõukogu 20. märtsi 1978. aasta direktiivi 78/319/EMÜ (mürgiste ja ohtlike jäätmete kohta), ⁽¹⁾ viimati muudetud Hispaania ja Portugali ühinemisaktiga, kohaldamist, võib artiklis 9 ja 10 sätestatud loa taotlemisest vabastada:

- a) rajatised ja ettevõtted, mis kõrvaldavad oma jäätmeid nende tekkekohas;
- ning
- b) rajatised ja ettevõtted, kes tegelevad jäätmete taaskasutamisega.

See vabastus kehtib ainult juhul, kui:

- pädevad asutused on vastu võtnud üldeeskirjad iga tegevuse kohta, milles nähakse ette jäätmete liigid ja kogused ning tingimused, mille täitmisel võidakse tegevus loa nõudest vabastada,
- ning
- kui jäätmete liik ja kogus ning kõrvaldamis- ja taaskasutusmeetodid vastavad artiklis 4 sätestatud tingimustele.

2. Pädevad asutused registreerivad lõikes 1 nimetatud rajatised ja ettevõtted.

3. Liikmesriigid teatavad komisjonile lõike 1 kohaselt vastuvõetud üldeeskirjadest.

Artikkel 12▼ **M2**

Liikmesriigid saavad iga kolme aasta järel komisjonile käesoleva direktiivi rakendamist käsitleva teabe sektori aruande kujul, mis hõlmab ka muid asjaomaseid ühenduse direktiive. Aruanne esitatakse kas küsimustiku või vormi alusel, mille komisjon koostab direktiivi 91/692/EMÜ ⁽²⁾ artiklis 6 ettenähtud korras. Küsimustik või vorm saadetakse liikmesriikidele kuus kuud enne aruandes käsitletava ajavahemiku algust. Aruanne esitatakse komisjonile üheksa kuu jooksul pärast selles käsitletud kolmeaastase ajavahemiku lõppu.

Esimene aruanne hõlmab aastaid 1995–1997 (kaasa arvatud).

⁽¹⁾ EÜT L 84, 31.3.1978, lk 43.

⁽²⁾ EÜT L 377, 31.12.1991, lk 48.

▼ **M2**

Komisjon avaldab ühenduse aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta üheksa kuu jooksul pärast aruannete saamist liikmesriikidelt.

▼ **M1***Artikkel 13*

Pädevad asutused teevad korrapärasest kontrolli rajatiste ja ettevõtete üle, kes teostavad artiklites 9–12 osutatud toiminguid.

Artikkel 14

Kõik artiklites 9–12 osutatud rajatised või ettevõtted:

- peavad arvestust jäätmete koguse, olemuse, päritolu ning vajaduse korral sihtkohta, kogumissageduse, veoliigi ning käitlusviisi üle I lisas loetletud jäätmete ning IIA ja IIB lisas loetletud toimingute osas,
- tegema selle teabe taotluse korral kättesaadavaks artiklis 6 osutatud pädevatele asutustele.

Liikmesriigid võivad käesoleva artikli sätete järgimist nõuda ka jäätmetekitajatelt.

Artikkel 15

Vastavalt “saastaja maksab” põhimõttele tuleb jäätmete kõrvaldamise kulud kanda:

- jäätmevaldajal, kes on andnud jäätmed jäätmekogumissetevõttele või artiklis 9 osutatud ettevõttele, ja/või
- eelmisel valdajal või tootjal, kelle tootest jäätmed on tekkinud.

Artikkel 16

1. Iga kolme aasta järel ja esmakordselt 1. aprillil 1995 saadavad liikmesriigid komisjonile aruande käesoleva direktiivi rakendamiseks võetud meetmete kohta. See aruanne põhineb küsimustikul, mis on koostatud artiklis 18 ette nähtud korda järgides ja mille komisjon saadab liikmesriikidele kuus kuud enne ülalnimetatud tähtaega.

2. Lõikes 1 nimetatud aruannete põhjal avaldab komisjon iga kolme aasta järel koondaruande, esimest korda 1. aprillil 1996.

Artikkel 17

Käesoleva direktiivi lisade teaduse ja tehnika arenguga kohandamiseks vajalikud muudatused võetakse vastu artiklis 18 ettenähtud korras.

▼ **M4***Artikkel 18*

1. Komisjoni abistab komitee.
2. Kui viidatakse käesolevale artiklile, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ⁽¹⁾ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle artikli 8 sätteid.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtajaks kehtestatakse kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

▼ **B***Artikkel ► **M1** 19 ◀*

Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud meetmed 24 kuu jooksul alates direktiivi teatavakstegemisest ning teatavad sellest viivitamata komisjonile.

(1) Nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsus 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23).

▼B

Artikkel ► M1 20 ◀

Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel ► M1 21 ◀

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

▼ **M1***I LISA***JÄÄTMEKATEGOORIAD**

- Q1 Edaspidi teisiti määratlemata tootmis- ja tarbimisjääd
- Q2 Praaktooted
- Q3 Tooted, mille kasutustähtaeg on lõppenud
- Q4 Materjalid, mis on maha voolanud, riknenud või mõne õnnetusjuhtumi tõttu kahjustunud, kaasa arvatud materjalid, seadmed või muud esemed, mis on õnnetusjuhtumi tagajärjel saastunud
- Q5 Materjalid, mis on saastunud või kõlbmatuks muutunud sihipärase tegevuse tagajärjel (puhastusjääd, pakkematerjalid, mahutid jm)
- Q6 Kasutamiskõlbmatud osad (nt tühjad patareid, ammendatud katalüsaatorid jne)
- Q7 Ained, mis ei toimi enam nõutaval tasemel (nt saastunud happed, saastunud lahustid, kasutatud karastussoolad jne)
- Q8 Tööstusprotsessijääd (nt räbud, põhjasetted jne)
- Q9 Reostustõrjejääd (nt skraberisetted, kottfiltritolm, kasutatud filtrid jne)
- Q10 Metallide töötlemise ja viimistlemise jääd (nt treilaastud, valtsimistagi jne)
- Q11 Tooraine kaevandamise ja töötlemise jääd (nt kaevandamisjääd, naftatootmisel tekkinud muda jne)
- Q12 Rikutud materjalid (nt PCBga saastatud õli jne)
- Q13 Kõik materjalid, ained või tooted, mille kasutamine on seadusega keelatud
- Q14 Tooted, millele valdaja ei leia edasist kasutamist (nt põllumajanduses, olmes, kontorites, kauplustes või töökodades ära visatud vallasasjad jne)
- Q15 Reostatud pinnase puhastamisel tekkinud saastunud materjalid, ained või tooted
- Q16 Kõik materjalid, ained või tooted, mida ei hõlma ülalloetletud kategooriad

▼ **M3***IIA LISA***KÕRVALDAMISTOIMINGUD**

- NB:* Käesoleva lisa eesmärk on loetleda kõrvaldamistoimingud nii, nagu neid praktikas kasutatakse. Vastavalt artiklile 4 tuleb jäätmed kõrvaldada nii, et ei seata ohtu inimeste tervist ega kasutada tõenäoliselt keskkonda kahjustavaid protsesse ja menetlusi.
- D1 Maapealne või maa-alune ladestamine (nt prügilasse jne)
  - D2 Pinnastöötlus (nt vedelate või püdelate heitmete biolagundamine pinnases jne)
  - D3 Süvainjektsioon (nt vedelate heitmete pumpamine puuraukudesse, maha jäetud soolakaevandustesse või looduslikesse tühemikesse jne)
  - D4 Paigutamine maapealsetesse basseinidesse (nt vedelate või püdelate jäätmete paigutamine šahtidesse, tiikidesse või laguunidesse jne)
  - D5 Paigutamine tarindprügilatesse (nt jäätmete paigutamine üksteisest ning keskkonnast isoleeritud, pealt kaetud ja vooderdatud pesadesse jne)
  - D6 Heitmine veekogudesse, v.a merre/ookeani
  - D7 Heitmine merre/ookeani, sh ladestamine merepõhja
  - D8 Bioloogiline töötlus, mida ei ole käsitletud mujal käesolevas lisas ning mille lõppsaaduseks on ühendid või segud, mis kõrvaldatakse kasutuselt mis tahes toiminguga D1–D12
  - D9 Füüsikalise-keemiline töötlus, mida ei ole käsitletud mujal käesolevas lisas ning mille lõppsaaduseks on ühendid või segud, mis kõrvaldatakse kasutuselt mis tahes toiminguga D1–D12 (nt aurutamine, kuivatamine, kaltsineerimine jne)
  - D10 Põletamine maismaal
  - D11 Põletamine merel
  - D12 üsiladustamine (nt konteinerites jäätmete paigutamine kaevandustesse jne)
  - D13 Jäätmesegude koostamine või jäätmete segamine enne mis tahes toimingut D1–D12
  - D14 Ümberpakkimine enne mis tahes toimingut D1–D13
  - D15 Vaheladustamine mis tahes toimingut D1–D14 ajal (välja arvatud ajutine ladustamine jäätmete kogumisel nende tekkekohas)

▼ **M3***IIB LISA***TAASKASUTAMISTOIMINGUD**

- NB:* Käesoleva lisa eesmärk on loetleda taaskasutamistoimingud nii, nagu neid praktikas kasutatakse. Vastavalt artiklile 4 tuleb jäätmeid taaskasutada nii, et ei seata ohtu inimeste tervist ega kasutada tõenäoliselt keskkonda kahjustavaid protsesse ja menetlusi.
- R1 Kasutamine peamiselt kütusena või muul viisil energiaallikana
  - R2 Lahustite taasväärtustamine/regenereerimine
  - R3 Lahustitena mittekasutatavate orgaaniliste ainete ringlussevõtt/taasväärtustamine (sh kompostimine ja muud bioloogilised muundamisprotsessid)
  - R4 Metallide ja metallühendite ringlussevõtt/taasväärtustamine
  - R5 Muude anorgaaniliste ainete ringlussevõtt/taasväärtustamine
  - R6 Hapete ja aluste regenereerimine
  - R7 Reostustõrjeks kasutatud ainete taaskasutamine
  - R8 Katalüsaatorikomponentide taaskasutamine
  - R9 Õlide taasrafineerimine või korduskasutamine muul viisil
  - R10 Pinnastöötlus põllumajandusliku kasutamise eesmärgil või keskkonnaseisundi parendamiseks
  - R11 Punktides R1–R10 nimetatud toimingute tagajärjel tekkinud jäätmete kasutamine
  - R12 Jäätmete vahetamine punktides R1–R11 nimetatud toiminguteks
  - R13 Jäätmete vaheladustamine mis tahes toimingu R1–R14 ajal (välja arvatud ajutine ladustamine jäätmete kogumisel nende tekkekohas)